

- א. כל קרע שיש לחוש בו שמא היה שם קרע ב"ד והוסיף עליו — פסול. והוא הדין בקרע שניכר שנעשה במכוון. וכן אם נקרע לשנים — פסול (עפ"י חו"מ נב, א).
 ב. עדים המעידים שנקרע באונס [במקום שהשטר נפסל בו] — כותבים לו שטר אחר, כדין שטר שבלה.
 נמחק או נטשטש; אם רישומו ניכר — כשר. ואם לאו — פסול.

- ג. אין כותבים שני שטרות על שדה אחת, מחשש עשיית קנוניה אם בעלי חובות וטירפה מלקוחות פעמיים. כן הורה אביי במעשה שבא לפניו, על פי דברי רב ספרא.

דפים קסח — קסט

רפט. הטוען 'אבד שטרי' — האם כותבים לו שטר אחר?

- הרי שבא ואמר אבד שטרי, ואין עדים בדבר; —
 בשטרי חוב, אין כותבים לו שטר אחר, אעפ"י שבאו עדים ואמרו אנו כתבנו חתמנו ונתנו לו את השטר — שמא כבר פרעו או שמא יגבה פעמיים מן הלוה או מלקוחות. (ואפילו לדעת האומר כותבין שובר. עתד"ה בעלמא).
 בשטרי מקח; לדברי תנא קמא כותבים לו שטר ללא אחריות. [למאן דאמר 'אחריות טעות סופר' — יפרש בשטר ללא אחריות, ולמ"ד לאו טעות סופר אף בסתם די. והוא הדין לשטר מתנה — כותבים, שהרי אין בו אחריות (רב יוסף — להלן קעא)]. אבל שטר באחריות אין כותבים, ואפילו אם יצרפו שובר למוכר שכל שטר אחר שיצא עליו חוץ מזה יהא פסול — חוששים שמא יטרוף פעמיים מלקוחות, שהרי השובר אינו אצלם. ואעפ"י שבסוף יבררו הדבר ע"י השובר שאצל המוכר, חוששים להפסד הלקוחות מפירות שיאכל בינתים. לדברי רשב"ג אין כותבים כלל שטר נוסף, שסובר אותיות נקנות במסירה לבד, וחוששים שמא החזיר השטר למוכר ובכך חזרה השדה לבעליה.
 א. ר"ח רי"ף ר"א"ש ועוד ראשונים פסקו כחכמים. ורשב"ם חלק.
 ב. היו עדים מעידים שאבד שטרו — כותבים לו שטר אחר, אפילו באחריות. ואולם לדעת רב (להלן קע-קעא) נראה שאין רשאים העדים לכתוב לו בשטר החדש את הזמן הראשון, אלא ב"ד בלבד שבכחם להפקיע ממון, רשאים לעשות כן (עתוס' קעא. ד"ה כותבין).

דף קסט

- רצ. א. המוכר או נותן קרקע לחברו בשטר, והחזיר לו את השטר — האם חזרה מכירתו או מתנתו? ומה הדין כשנתן לאדם אחר את השטר, האם נקנית לו בכך הקרקע?
 ב. כאשר בעל חוב בא לטרוף קרקע מנכסי הלווה, כיצד מתבצעת הטריפה, ומהן הפעולות המקדימות לה? כיצד יש להבטיח שלא יטרוף פעמיים את חובו מהלקוחות השונים?
 ג. מי שנתן מעות לחברו ושלחו לקנות לו קרקע, וקנה לו שלא באחריות, מה דינו?
 א. לדברי רשב"ג, הנותן מתנה לחברו והחזיר לו את השטר — חזרה מתנה לחברו, שסבר אותיות נקנות במסירה. וחכמים אומרים מתנתו קיימת (עד שיקנה לו את השדה בקנין). וכן הדין במכירה.

וכן הדין כשבא להקנות הקרקע לאדם אחר; לרשב"ג נקנית לו הקרקע במסירת שטר הקנין. ולחכמים אינה נקנית בכך.

ב. המלוה בא לבית דין וקובל על הלווה שיפרע חובו. [אם לא נענה הלווה להזמנת בית דין, משמתיים אותו. רשב"ם], וכותבים למלוה שטר טירפא, שילך ויפשפש אחר קרקעותיו של לווה כפי דמי חובו. וקורעים את שטר ההלוואה וכותבים בשטר הטירפה שקרעו את שטר ההלוואה. כל מקום שימצא בו מנכסיו [או מלקוחות שקנו מהלווה אחרי כן — כאשר אין ללווה עצמו קרקעות, אף לא זיבורית (גטין מה:)], יראה שטרו לבית דין שבאותו מקום, וימסרו לו קרקעותיו למלוה, ויכתבו לו 'שטר אדרכתא' — שיהא שליט ודורך על נכסיו של זה לגבות חובו מהם. ואת שטר הטירפא קורעים, כדי שלא יחזור ויטרוף בו. וכותבים זאת באדרכתא. וישומו הנכסים כדין שומת בית דין [לאחר שהכריזו זמן קצוב שכל הרוצה לקנות יבוא ויקנה, כמפורש בערכין כא]. וכשמחליטים הנכסים בידי כותבים לו שטרי החלטה (ע' ב"מ טז) ושומא [וקורעים את האדרכתא וכותבים זאת], לידע בכמה שמו לו את הנכסים [כדי שאם ירצה הלווה, יוכל לפדות נכסיו בדמים ששמו לו, כדינים המפורשים בב"מ לה].
[כאשר גובה מנכסים משועבדים, לקוחות או מקבלי מתנה (עתוס' קעה.), לא יגבה אלא בשבועה (כתובות פו.).]

ג. זה היה מעשה, והורה רב נחמן שהואיל והשליח עיוות את השליחות, הרי הוא נושא באחריות המכירה למשלח.

יש מפרשים על פי פשט הגמרא, שהמקח לא חל כלל [שהרי בטלה השליחות] וצריך השליח לקנות מן המוכר מחדש [ודוקא אם הודיעו שהוא שליח, אבל בלאו הכי — כבר קנה השליח]. ואם ירצה השליח יכול להחזיר מעות למשלח ודיו, אבל כשאין לו מעות להחזיר, צריך לקבל עליו אחריות הקרקע (ערא"ש).
ויש אומרים שהמקח קיים למשלח. ואין השליח כותב מחדש שטר מכר להקנות ממנו למשלח, אלא יכתוב לו שאם יטרפה ממנו, חייב לשלם לו (ערשב"א. עפ"י חזו"א).

דין אחריות — טעות סופר, או לאו טעות סופר — ע"ע בפירוט בב"מ יג-יד.
האם אותיות נקנות במסירה אם לאו — נתבאר לעיל עו.

דפים קסט — קע

רצא. מי שערערו על שדהו לומר גזולה היא בידו, ובא לידון עליה מכח שטר קנין שנמצא בידו ומכח חזקה — במה יש לו לדון, בכל אחד מהאופנים הבאים?
א. כאשר השטר שבידו כשר בהחלט.
ב. כאשר אין לו שטר קנין הכתוב על שמו אלא המוכר לו מסר את שטר מקנתו שלו?
ג. כשעל שטר הקנין חתום עד פסול, או שאין עליו עדים כלל.
ד. כאשר השטר אינו מקויים והמערער מודה שאינו מזויף אלא שאומר לא מכרתי לך, רק השטר נפל ממני ומצאתו.